

Abd-el-Kader.

(Življenjepisna črtica.)

— „Turek,
koder gre, rohni, morí, požiga.“
(*Stritar.*)

Abd-el-Kader.

Turek je le Turek. Zakleti sovražnik krščanstva je bil, še je in bode izvestno ostal vedno. Čeprav sedaj ne udarja na plen po lepih naših deželah, vendar se še ni zato poboljšal. Boji se oboroženih držav in zato tiči domá. Če pa dobi priliko,

da bi mučil Kristjane, tedaj jo brez dvombe porabi. Tako se je godilo 1860. l., meseca malega srpana v Damasku.

Ahmet paša, poglavar Sirije, iskal je vedno povoda, da bi napadel Kristjane v Damasku. Hlepel je po njihovi krvi, kakor krvoločni tiger po nedolžnih ovcah. Nekoč se mu naznani, da je stopil Anglež — Kristjan — pokrit in obut v mošejo, turško cerkev. Ta malenkost mu je bila zaželjeni vzrok. Hitro je sklical vse mestne veljake in poveljnike. Po noči so se zarotili zoper Kristjane in jim prisegli smrt. Zakaj? tega ni prašal nihče. „Krivi so, ker so živi,“ tako se je reklo, in zadostovalo je. Takój so pričeli po Damasku oznanjevati turški duhovniki sveto vojsko. Vse je divjalo in besnelo zoper Kristjane.

9. malega srpana o póludne zagromita dva silna topa. To je bilo znamenje, da se je pričelo preganjanje in prelivanje krvi. Ahmetovi vojaki so drli oboroženi od vseh stranij in zaskočili vse ulice ónega dela mesta, kjer so stanovali Kristjani. Silen vik in krik nastane. Za vojaki so drle razbojniške čete divjih narodov, katere je privabil strel v mesto. Kar niso storili vojaki, popravila je ta sodrga. Kristjani so bežali, skrivali se, branili — a vse zamán. Divji Turki so jih izvohali povsodi, morili in mučili neusmiljeno, plénili premoženje, hiše pa požigali in rušili.

In ta silen jok in stok, ki je rodil na tisoče bolečin in na tisoče solzá, gledal je Ahmet-paša z največjo slastjo. 30.000 Kristjanov se je zvijalo v silni bolésti in klicalo na pomoč. A njegova ušesa so bila gluha za te obupne klice, njegovo srce mrzlo ob toliki bédi.

S pašo vred je rohnelo vse turško prebivalstvo; samó jeden človek je bil, v katerem je zmagalo človekoljubje, poštenost in pravičnost. Bil je ta plemenita duša — tudi Mahomedanec — Abd-el-Kader, ponosni sin puščave in glasoviti poglavar algriskih Arabcev. Boril se je poprej slavno za svobodo svoje domovine. Slednjíč ga pa premagajo Francozi in izpodé iz njegove domovine. Bežal je s pešci od zvestih vojakov v Damask in ondù živel sam záse.

Ahmet-paša je mislil, da bo tudi njega pridobil za svoje peklenske načrte. Ali varal se je. Odločno je zavrnil pašino ponudbo pošteni in pravicoljubni Arabec: „Če izbukne preganjanje, branim jaz Kristjane.“

In ostal je mož beseda.

Ko se je začelo krvoprelitje, zasedel je konja in dirjal po mestu s svojimi Arabci, iskal in nabiral Kristjanov ter jih vodil v svojo palačo, kjer so bili varni pred Turki. Otel je tudi konzule — zastopnike raznih krščanskih držav.

Zvečer pridrvi do vrat velike bólnice usmiljenih sestra reda sv. Vincencija Pavlanskega. V tej bolnici je iskalo zavetja na stotine Kristjanov. Toda vsi so čakali, kdaj da umró mučeniške smrti. Lazaristi — duhovniki — so spovedovali, redovnice so pa molile. Kar zadoné konjska kopita in vsi so bili prepričani: „Zdaj-le nam bije zadnja ura.“ Ali ni bilo takó. Abd-el-Kader jih je prišel rešit s svojimi vojaki. Odvedel je vse v svojo palačo ter branil sam uhod v svoj dom s 100 čvrstimi Arabci.

Ker pa moritve le ni bilo konca, šel je Abd-el-Kader k paši ter mu rekel:

„Vladar, kar se godi v mestu, vnebovpijoča sramota je za nas Turke. Dovolí, da storim svoje.“

„Dobro,“ odvrne paša. Za jedno uro ti pošljem 400 pušek, potem pa stori, kar ti drago!“

Paša pošlje res puške a zajedno dobi Abd-el-Kader naznanilo, da ima 5000 tolovajev naskočiti njegov dom ter ga popolnoma razrušiti.

Toda ponosni Arabec se ne klone. Hitro razdeli puške Kristjanom, ki so bili zmožni sukati orožje. Svoje vojake razpošlje po mestu. Dvesto zamorcev obleče po turško in jim reče naj zažgó mesto na vseh straneh, ko bodo videli, da je napadena njegova palača, Ahmet-pašo pa naj ubijejo in z razposlanimi vojaki vred začnó krvavi boj zoper tak izmeček ljudij.

Ali paši je hitro upalo srce, ko se je šlo za resen boj. Ni si upal napasti srditega Arabca.

Abd-el-Kader je rešil 14.000 Kristjanov gotove smrti. Pomagal jim je tudi deléč méd-nje hrano in obleko. A vender je pomorila turška besnost še nad 8.000 Kristjanov in požgala 3800 hiš, 4 samostane in več cerkva.

Da pa ni bilo pravicoljubnega Arabca, otet bi ne bil niti jeden Kristjan. Da-si vže počiva deset let v hladni zemlji, vender ni pozabljen. Njegov spomin še živi pri Kristjanih in Mahomedancih in bode živel, dokler bode na svetu kaj pravice in ljubezni do bližnjega.

Basnigoj.

Máličkov prijatelj.

ù, pozdravljeni, prijateljčki moji! Kaj naj vam pa danes povem lepega? Ahà, saj sem vam vže zadnjič obljubil, da vam povem kaj o máličkovih prijateljih.

Menda še veste, kdo je moj máliček? Nù, dobro, da veste. Moj ščinkovec je, s katerim sva to zimo skupaj prebila. O, sedaj sva vže velika prijatelja!

Oni dan me je obiskal Ljubenčev oča. Pokazal sem mu tudi svojega ščinkoveca. Prav veselo ga je pozdravil, ker Ljubenčev oče ima ptičke zeló rad. „Oj, prinesi ga no jedenkrat k nam, da ga vidi moj kanarček,“ reče mi oče in jaz mu obljubim, da ga prinesem. V nedeljo po krščanskem nauku sem nesel málička v vas k Ljubenčevemu kanarčku. Ta kanarček je kaj zal ptiček. Lepo rmeno suknjico ima in peti zna, da bi ga vedno poslušal. Ljubenčev oče mu je napravil tudi zalo kletko in tam notri skače in prepeva po ves dan. To bi morali videti, kako ga ima Ljubenčev oče rad. Kadar koli pride domóv, vselej mu prinese kako slašëico; zdaj košček sladkorja, zdaj listek solate, ali kaj drugega dóbrega. Ko sem prinesel ščinkoveca, spustil sem ga v kletko h kanarčku. Prav veselo sta se pozdravila. Takòj sta bila velika prijatelja; sedla sta na najvišjo šibko v kletki in se začela pogovarjati. „Nù, odkod pa ti, prijatelj?“ nagovori kanarček mojega málička. „Ali si tudi ti, ubožček, ujet, kakor jaz?“ — „Dà, dà, tudi jaz sem ujet, ali ubožček pa vender nisem,“ odvrne mu moško moj ščinkovec. „Sam sem se dal ujeti in prav dobro se mi godi.“